

Vilja upplýsa norðmenn meira um Føroyar

Norðmenn vita lítið um Føroyar sum ferðaland og tað er næstan hóphest at fáa fatur á nørkum um Føroyar. Ti eru tað nokur, sum venda sær til Norsk Færøsk Lag — ferðingafelagið í Oslo — við fyrispurn-ingum.

Hetta upplýsir Gunnar Larné, ein av ritstjórnunum, sum hava lagt bókina «Færøene — frendeland i vest» til rættis. Bókina hevur felagið givið út. Hetta varð gjørt fyri at minna um 50 ára dag felagsins. Men bokin er eisini givið út við tí endamáli at upplýsa norðmenn, eitt sindur meira um Føroyar.

Og tað ger Gunnar Larné m.a. í grein «Færøene — land og folk». Í hesi greinini viðger hann eisini evnið «Færøene som turistland» og hetta evnið fall prátis eisini á, ta Gunnar Larné kom á Sosialin í gjáarmorgunin við bókini.

Gunnar sigur, at tað finst eingin ferðabóklingur — ella turisbrosjura sum vit vanliga siga — um Føroyar á norskum. Okkurt finst um oyggjarnar í onkrari danskari brosjuru.

Hetta er stórt speli. Gunnar visir á, at av somu orsök vita norðmenn lítið um ferðamøguleikarnar her, búmøguleikar, ferðing, tjalding, veðurlag o.s.fr.

Hann heldur tí, at tað hevði verið rætt at givið út ein líknandi bókling, sum áður fannst á norskum um Føroyar sum ferðaland.

Meðan vit eru við turismu, so kemur Gunnar eisini inn á móguleikan at byggja «campinghytter» kring landið. Hesar eru ikki dyrar at byggja, sigur hann, og tær kunnu vera ein hjávinna hjá t.d. bóndum og bygðarfólki.

Gunnar Larné er Nólsoyingur. Hann hevur búið í Noregi í 12 ár og starvast sum politistur í Oslo.

Fittlig bók

Sjálv bókini er fittlig, upplýsandi og snøgg.

Greinirnar eru 10 í tali: Sverre Stove, sum hevur fingist nógv við ferðaskaldskap, sum starv, gevur eitt yvirlit

ývir søguna hjá felagnum. Harafturat skrivur hann um dans og kvæði.

Ann Kari Skarðhamar skrivur nakrar tankar um søgukynstrið hjá William Heinesen. «Livsdyrkelse og livsvisdom». Tvær stuttasögur hjá W. Heinesen eru prentaðar saman við greinini.

«Ver sterk, mi sjæl, på kalde nattevækt!» kallast grein hjá Ivar Orgland um skaldskapin hjá Janusi Djurhuus. Nakrar umyrktar yrkingar hjá Janusi eru við í greinini.

Trygve Skomedal, sum vit kenna frá Fróðskaparsetrinum, skrivur um føroyska skriftmálið.

Erlott Reinert hevur tytt eitt ævintýr eftir Hans Andreasi Djurhuus til norskt. «Hønsespræt for barn».

Per Hovda skrivur ymiskt um staðarnavn í Føroyum.

Stein Hove skrivur um Føroyar í norskum bókmentum. Hann hevur gjørt eina bibliografi yvir norskar bókur og greinir um Føroyar og føroyskt evni og føroyskan skaldskap, sum er týddur til norskt.

Hetta hevur ikki verið á prent áður. Stein gjørdi hetta í samband við utbugving sína sum bókavörður. Eisini kemur hann við uppskoti til framhaldandi lesnað.

Bokin er illustreð við tekeningum. Tær hevur Grete Bjerke gjørt. Lagt bókina til rættis hava Leif Berstad, Gunnar Larné og Stein Stove, sum hevur leitt hetta arbeiðið.

Gunnar Larné upplýsir, at bokin er prentað í 1000 eintøkum. Hann roknað við, at utgavan fer at mæla runt. Bokin er utgivin við stuði frá landsstýrinum, norðurlenska mentagrunninum, frá norska kensluráðnum og tveimum norskum bankum. Uttan henda stuðulin kundi tað ikki latið seg gjørt.

Bokin fæst til keyps í Havn hjá H. N. Jacobsens Bókhandli og í Nýggja Bókhandli. Men hon fæst eisini í Noregi. Tá skal tann áhugaði senda 75 kr. til Postgironr. 5157938 — Norsk Færøysk Lag.

Norsk Færøysk Lag telur í dag uml. 150 limir. Karin Mortensen er formaður. jo-mo.

Niels Mørk, skipari, Sandvík

Um Niels Mørk, skipara úr Sandvík eru søgd og skrivað mong orð og hevur hann sjálvur í mongum føri gjørt vart við seg, og lagt fram skilagóð og framburðsmerkt sjónarmið, so hann mundi vera ein av best kendu landsmonnum okkara.

Hetta var ikki loðið, tí fáur kundi tala við stórri vitan og kunnleika úr einum longum livsins skúla, ið hevði skapt hann til tann ráðamann, hann var.

Nú hann á áttatisjeynda ári gavst á hondum, eru vit mong, sum saman við familjuni kenna stórt sakt, kenna at ein goður vinur og ráðgevi ikki er ímillum okkara meira.

Sjomaður og skipari var Niels Mørk ímillum okkara kenda og fremstu.

Fordi skip til fiskiskap av ymskum slag, frá sluppm til snorisfiskiskap í tjugunum og triatrunum til snurruvadbátin Órnáipuni eftir veraldarbardagan, inn til hann legðist heima at rogvá út og virka í heimbygdini.

Fyri okkum, sum høvrt hava hansara fragteydingar og endurnýningar um hesi baldrutu ár á sjonum, standa hesar hendingar ímillum tað áhugaverda og lærurika, sum t.d. Utvarp Føroya hevur framborið.

Men ikki bert hetta livið á sjonum við dagligum strevi og mongum vandamiklum hendingum hugtók okkum, sum kendu hann — hetta hevði hann felags við alt okkara sjofolk — men tað var so mangt annað við hesum manni, sum gjørdi, at hann í huga okkara sum yngri voru, skaraði so nógv framur.

Hann var heilur og hollur, har hann var.

Ongantið ræddur fyrri at taka eina sterka stöðu og verja hana, men heldur ongantið ræddur fyrri at hugsa byggjar tankar fyrri síðan skilagott og eggandi at agitera fyrri teimum og teimum broytinum í umstøðum og trivnaði hjá ferðingum, sum slíkir tankar skuldu bera í sær.

Sera livandi og kunnskaparriktig menniskja var hann, og tú kendi tann loga, sum altíð brann í honum, og kundi tí ikki verða annað enn hugtakin og fara í holt við at arbeiða við hesum tonkum í egna huga tinum.

Sum flestu vita — so ofta hoyrdist hann í útvarpinum, og so áhugaverdar voru samrøðurnar við áðrar skiparar, hann hevði á skipsbylgjum árinu

við Órnáipuni — so hevði Niels Mørk serligar eginleikar at greiða frá, sjaldan evnir til at taka til við lysandi myndum og orðafellum, at tað gjørdi, at tú skilti og noyddist at taka stöðu. Hetta var iva-leyst ein fylgja av tí rotfesti, hann hevði í hesi bygd Sandvík, sum hevur tostrað so nógv andsríkar menn við framurskarandi talu- og frasagnargávum og ta so sinnið ongantið eldist við manninum, er ikki loðið, at hann altíð hevur verið ímillum teirra, sum skapt hava og evnað til í heimbygd síni og fyrri føroyska samfelagið alt.

Mangur maður, ið brennir av hugsjon og otolin krevur handling og urslit, eigur ikki evnini at geva afturhaldsmanninum ella motstøðumanninum sømdir fyrri hansara hugsan, men hetta kurteisi la so nátturligt til Niels Mørk, at hann oftast vann longur á leið, tí hann ikki atti verunligan óvin.

Personliga fekk undirritaði tann ríka lut, at eg heilt frá fyrstu barnaarum fekk høvi til at kenna eitt ometaliga nærknytt og innligt vinarlag ímillum fadur min P. M. Dam og Niels Mørk.

Teir voru nakrir vinir, ráðgevar og stríðsfelagar av bygd, sum í teirri tíðni, ta ferðasambandið var minni úthygt, altíð dvøldu drúgva tíð í heimi okkara, ta komið var upp á Tvoroyri, og voru tað ríkar lottur fyrri okkum børn at sleppa at lifa á prátíð ímillum hesar menn.

Eisini tað stóra brævaskipti teirra ímillum, ein seinni kunnaði seg við, er dýrmett ogn, ið fall einum í lut.

Ungur av sinni, sum Niels Mørk var, fall tað honum lætt at lata tann

vinenskap, verið hevði ímillum hansara og fadur, fevna eisini okkum systkini seinni, og bleiv hann tí ein teirra, ein fegnast leitaði til ella frætti frá, ta okkurt ovanligt var aft.

Rættvisur skapandi og ynskjandi urslit í politiskum samstarvi ímillum flokkar, fall tað honum lætt at taka til orðanna ella pennin fyrri at geva ráð, rættleða ella mótmæla í dagsins málum, og ognadist tí eisini nær eitt munandi tal av brovum frá hesum merkismanni, brov sum ein altíð legði sær í geyma, tí tey attu boð, sum send vóru av vinmanni.

Føroya Javnaðarflokkur hevur Nielsi nógv fyrri at takka. Føur dugdi sum hann at greiða frá floksins politikki, tað veri seg tí tjóðskaparliga partinum ella tí sosialt-vinnuliga.

Tjóðskaparliga gjørdi hann tíðliga vart við seg. — Vit minnst øll svar hansara ta myndugleikin gav honum boð um at strika Merkið, ið hann kanska fyrstur av øllum vant á mesanmastrina: «Hann atti einki strúkijarn umborð». Tí var hann ein teirra sum atti lut í teirri heimastýrisskipan, vit at enda fingi í 1948. Bygdameningarliga, vinnuliga skapandi og sum forsprákari fyrri sosialum trygdarskipanum liggur hansara partur heldur ikki eftir.

Ein sera harmonisk menniskja hevur lagt frá sær. Tað var ein frægd at merkja hansara djúpa heimkærlleika, umsorgina fyrri børnum og abba-børnum, og ríkidomið, hann atti í at byggja so inniliga á kristnan føroyskan síðaarv.

Vit goyma minnið um Niels Mørk!

Atli